

ORDOVIITSIUMI-SILURI PIIRIKIHID SELI-KOIGI REINU PUURSÜDAMIKUS

Rein Einasto ja Andrus Rähni
Tallinna Tehnikakõrgkool

Raplamaal Hagudi lähistel Seli-Koigi paekõvikul asuva uue karjääri paevarude uurimise käigus avati mitme puur-
auguga Eestis seni mittepeljanduv Ordoviitsiumi/Siluri piir dolomiidistumata läbilõikes praktiliselt avamusjoo-
nel, kus erilist huvi pakuvad Porkuni lademe Ärina kihistu ehituse erijooned ning vahetu lamam ja lasum. See
läbilõige on nende kihtide üks põhjapoolsemaid Eestis, seega ka Porkuni ea madalmeres kaldalähedasemaid. Sel-
les valdab lausteraline Vohilaiu tüüpi hele kollakashall puhas lubjakivi Siuge kihistiku tumepruuni orgaanikarikka
lubjakivi all (nagu tavaliselt) ja peal (ebatavaline). Väga haruldane on dolomiidistumata lubjakivi hästi säilinud
korallide, krinoidide jt kivististega Rõa kihistikus. Üllatav on ka klassikalise Rõa tüüpi lubjakivi ja Kabala tüüpi
ussikirjalise lubimergli vahele kiildunud peendetriitja lubjakivi kihind (süg 15,9–16,3 m), mille kuuluvus Pirgu
lademesse ei peaks litoloogiliste ja tsüklostratigraafiliste kriteeriumide alusel tekitama kahtlusi, ent vajab
biostratigraafilist kontrolli.

Läbilõike lühikirjeldus ülalt alla

1. 11,2–12,9 m Juuru lademe
Varbola kihistu (K) – nõrgalt sina-
kashall sortimata detriitjas ussikirja-
line muutlikult savikas lubjakivi sa-
gedaste kihtpoorsete, korallide ja
laustetriitsete vahekihtidega. Öhu-
kesekihiliselt vahelduv tüme rohe-
kashall savimergel on puurimise käi-
gus välja pestud. Ka alumine piir –
Ordoviitsiumi ja Siluri ladestute piir
– on puurimiskaos. Tähelepanuväär-
ne on Koigi kihistiku puudumine.

2. 12,9–13,5 m Porkuni lademe
Ärina K Vohilaiu II kihistik (k-k) – he-
lepruun laustetriitne puhas lubjakivi
selge sisemise sorteerumus-kihilisuse-
ga: sortimata jämedetriitsetest all kuni sor-
ditud peendetriitseteni ülal, jagunedes sel-
le alusel kaheks elementaar-tsükliidiks
(ets) sügavusel 13,2 m. Alumisel piiril
ilmneb katkestuspind (kp) puurimis-
kaos, minitsükliitide (mts) piir.

3. 13,5–14,3 m Siuge k-k – ise-
seisev mts, põhiosas kohvipruun
massiivne peendetriidikas mikriitse
põhimassiga nõrgalt savikas kero-
geenjas lubjakivi, ülaosas (0,25 m) he-
ledam, kuni mikrokihiline, koorikuliste
kihtpoorsetega; allosas (0,3 m) sa-
muti heledam, sortimata-detriitjas sa-
gedaste onkoliitidega ja koorikuliste kiht-
poorsetega lubjakivi – mts basaalkiht.
Alumisel piiril silelainjas püritne kp.

4. 14,3–15,15 m Vohilaiu I k-k –
iseseisev mts, hele kollakas- kuni pruuni-
kashall laustetriitne puhas, selge
sorteerumus-kihilisusega lubjakivi
kogu ulatuses; jaguneb mitmeks
eletsükliidiks, mille allosas jäme, üla-

Koobastaskuline kompleks-katkestuspind
Pirgu ja Porkuni lademe piiril, mille taskud on
täidetud lasumi ussikirjalise dolomiidika
lubimergliga. Fotod: Rein Einasto

osas peen detriit tombulise materjali li-
sandiga. Alumine piir – selge mts piir,
ilmselt kp puurimiskaos.

5. 15,15–15,9 m Rõa k-k – pruuni-
kashall kuni hall sortimata detriitjas

kuni laustetriitne, sagedaste mere-
liiliate suurte varrelülidena ja rohe-
kashalli peendetriitse lubjakivi va-
hekihtidega; jaguneb kolmeks
eletsükliidiks, piiridel kp (süg 15,3
ja 15,45 m). Alumisel piiril – Por-
kuni ja Pirgu lademe piiril on laud-
tasane püritne, sügavate (kuni 25
cm!) käänuliste koopakujuliste tas-
kutega kp, mis täidetud lasumi basa-
saalse ussikirjalise mergliga. Nii
sügavad koobastaskud viitavad
karstistumisele.

6. 15,9–16,6 m Pirgu lademe
Kabala k-k – ülalpool (kuni süga-
vuseni 16,3 m) hall hästi sorteeritud
peendetriitjas ühtlane lubjakivi la-
suva kp koobastaskutega (kuni sü-
gavuseni 16,15 m); allpool rohe-
kashalli lubimergli ja savika
mikriitse lubjakivi kihiline vahel-
dumine, kogu kivim läbitud pürii-
distunud ussikäikude võrgust. Pii-
ril 16,3 m selge kp püriidistunud
veeriste ja jämeda detriidiga vahe-
tult kõrgemal. Alumine piir terav,
puurimiskaos.

7. 16,6–17,7 m Adila K –
beežikashall kuni hall läätsjas-pool-
muguljas peendetriitjas savikas
lubjakivi ussikirjalise lubimergliga.
Sügavustel 17,5 ja 17,65 m tugevalt
püriidistunud veerised – tormis lõhutud
kp ümardunud tükid.

Helepruunid tasemed sügavustel
16,15–16,25 m ja 16,60–16,70 m on
põhjavee soonte porsunud naaberkivim.

Täname mitmekülgse abi eest geo-
looge E. Kala ja Ü. Kestlast ning kar-
jäärivanem R. Reinut. ■

Sige k-k

14,30

Vohilau I kihistik

14,80

mts
14,30

14,65

Vohilau II k-k

13,50

Sige kihistik

ets
13,20

13,30

mts
13,50

Varbola kihistu

11,30

12,00

12,40

12,90

12,95

13,00

Siur

Ordovitsium

